

SFOG-Råd om Endometrios

Del 19. Cancer och endometrios

Endometrios ger en ökad risk för ovarialcancer

Risken för malign transformation av ovarialendometrios har beräknats vara 0,7–4,5 procent.

I litteraturen beskrivs endometrios-associerad ovarialcancer (EAO) som en egen entitet. Den skiljer sig från övrig epitelial ovarialcancer genom att den drabbar kvinnor i större utsträckning före menopaus, upptäcks i tidigare stadium och innebär bättre överlevnad.

Den histologiska bilden vid EAO skiljer sig också från den ovarialcancer som drabbar de som ej har endometrios.

Det är främst risken för endometrioid- och klarcellig ovarialcancer som ökar vid endometrios.

Risken för ovarialcancer ökar vid:

- Långvarig endometrios.
- Diagnos sedan ung ålder.
- Fynd av ovarialendometrios.

Skyddande faktorer tycks vara:

- Hysterektomi.
- P-piller.
- Sterilisering.

Extraovariell cancer

Cancer som uppkommer från extraovariella endometriosförändringar drabbar framför allt postmenopausala kvinnor.

Flera studier, bl.a. en svensk registerstudie, har visat ökad risk för thyreoidea-cancer, non-Hodgkins lymfom och hjärntumör hos endometriospatienter.

Även risken för malignt melanom och endometriecancer tycks vara ökad medan risken för cervixcancer och cancer in situ på cervix är minskad.

Vad gäller risken för bröstcancer är studierna spretiga. I en metaanalys från 2019 kan en riskökning hos endometriospatienter inte påvisas.

Referenser

1. Gandini S, Lazzeroni M, Peccatori FA, Bendinelli B, Saieva C, Palli D, et al. *The risk of extra-ovarian malignancies among women with endometriosis: A systematic literature review and meta-analysis*. Crit Rev Oncol Hematol. 2019;134:72-81.
2. Kajiyama H, Suzuki S, Yoshihara M, Tamauchi S, Yoshikawa N, Niimi K, Shibata K, Kikkawa F. *Endometriosis and cancer*. Free Radic Biol Med. 2019;133:186-192.
3. Tan DA, Almaria MJG. *Postmenopausal endometriosis: drawing a clearer clinical picture*. Climacteric. 2018;21:249-255.
4. Melin A, Sparén P, Persson I, Bergqvist A. *Endometriosis and the risk of cancer with special emphasis on ovarian cancer*. Human Reproduction, 2006;21:1237–1242.
5. Melin A, Sparén P, Bergqvist A. *The risk of cancer and the role of parity among women with endometriosis*, Human Reproduction, 2007; 22: 3021–3026.
6. ARG-rapport Endometrios Rapport nr 75 2016, Svensk Förening för Obstetrik och Gynekologi.